

A
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

(30.)

Költ *Bétsben*, Sz. György - Havának
 (Áprilisnek) 15-dik napján, 1794-dik
 Észteendőben.

Hadi Környüállások.

Austriai-*Flandriának* felső részében fekvő *Poperinghen* Városunk felé, megént szerentse - próbálni indult Mártz. 29-dikén, 3 ezernél izámosabb Frantziáság 3 tsapatokban. Minekutánna minden szélső őrizeteket vissza - nyomott volna az Ellenség: egélfzen elő - nyomult *Poperinghen* előtt lévő sántzunkig, 's keményen kezdte azt lövöldözni. Reggeli 6 órától fogva, délutáni két óráig, vitézül óltalmazta magát

M m

Népünk a' sántzban; de tovább nem állhatott ellent a' nagyobb erejű Ellenségnek, 's *Poperinghenig* üzetett. Hat száz Frantziák bé rontottak *Poperinghenbe*, a' többek pedig valamivel hátrább allapodtak meg. De olly hirtelen küldött B. *Salis* Generálisunk segedelmet *Poperinghen* Városának, hogy nem tsak nem égethetett 's pusztíthatott az Ellenség: hanem jó forma vesztességgel is veretett-vissza. Hárman foglyokká lettek közzüle. — Részünkről négy fegyveres lakosok estek el; ketten pedig megsebesedtek, nem különben egy gyalog Katoná a' Stuart Reg.jéből; és egy Hannoveránus Lovas.

Bouchain, és *Douai* Várak között, egynehány száz lovas, és gyalog Frantziák, erőnek erejével diadalmaskodni akartak Mártz. 30 dikán elől vigyázó Seregetskeinken; de végre egészen vissza verettek *Dé-vay* Obersterünk által. Ez alkalmatossággal *Olgyay* és *Horváthy Ferd.* Huzár-Hadnagygyaink megsebesedtek.

Genuából, Mártziusnak 29 dikén. — „Az itt lakó *Anglus* Konzulnak, Státus-Titoknokunkhoz; ez előtt négy nappal botsátott írását, az arra adott válaszával együtt Státus-Titoknokunknak, közlöm magok valóságában.

Az Anglus Konzul' írása.

„Alólírt Konzula ő *Nagy-Britanniai* Felségének, különösen tilteli a' Státus-

Titoknok Urat, 's hivatalbéli kötelességének tartja jelenteni: hogy — a' mint szokott renden kívülvaló tudósításból értette — *Hood* Tengeri Vezér ő Exc. ja néhány hadi hajókat szándékozik küldeni, azon kereskedő Ánglus hajóknak óltalmára, mellyek az ide-való ki-kötő helyben tartózkodnak, 's *Londonba* akarnak menni. — Nem tudja az Alól - írtt se azt, mitsoda időben fognak meg-jelenni az Ánglus hadi hajók; se pedig, mennyi számúak fognak lenni, és minémü jeladást válassztának? Kéri azonban a' Státus - Titoknok Urat, ezen dolognak a' F. Kormányzékkel való közlésére, mellynél fogva méltóztassék az, maga ítélete szerént leg - alkalmasabb rendelkezések által eleit venni, ne hogy valami fel - zúdulásra, vagy bal - vélekedésre vevődjék alkalmatosság, az említett hadi hajóknak ezen ki-kötő hely felé lejendő közelgetésekből; és hogy azon esetre, ha talán kéntelenítettnek bé-jöni: jól fogadtassanak. Az Alólírtt meg-újítja szolgálatjának ajánlását a' Státus-Titoknok Úr eránt, nagy tisztelettel. — *Genuában, Mártzius' 26-dikán.* “ *Brame Jósef.*

A' Genuai Státus-Titoknok' válassza.

„ Alól - írtt Titoknokja a' Státusnak, köteles, a' Fel. Kormányzék' parantsolatjából, következő feleletet adni *Brame* Konzul Úrnak, e' folyó hónap' 26-dikán költt írására: Fognak igen is rendelkez

tétetni eránta, hogy a' midőn közelítenék az Ánglus hadi hajók ezen ki-kötő helyhez olly véggel, hogy óltalmok alá vegyék a' magok Nemzeteknek kereskedő - hajóit, semmi bántódások ne történjen azoknak; a' Város' batteriáiról, mind addig, míg magokat azon határok között tartándják, mellyek ki vagynak szabva ezen Közöns. Társaságnak, a' Neutralításra nézve hozott Végzésében. A' mi illeti, ezen ki-kötő helybe való bé-botsáttatásokat az említett hajóknak: közönségesen tudva lévő regula már az, hogy bé ne botsáttassanak valamely ki-kötő helybe az ollyatén hajók; mellyektől körül vagyon az vétetve; a' mint ezt meg-esmerték (más izben) az Ánglus hajók' Kapitányai is, mellyek, ollyatén tsónakok által küldöttek levelet magához a' Konzul Úrhoz, mint a' minéműek által szokta közleni egymással két Ellenség a' maga gondolatait. (Az illyetén tsónakok, *parlamentomi tsónakoknak* neveztetnek.) Minekokáért nem botsáttathatja-bé azon hajókat egyébképpen a' F. Kormányzék, hanemha azoknak Vezérjek betsületére fogadándja a' mi Kikötő-helyünk' Kommendánsának, a' ki eleibe fog néki küldetni, hogy nem lessz többé ki-kötő helyünk Ánglus fegyveres hajók által hékérítve, 's nem fog akadályoztattatni ezen Városnak, 's az egész *Genuai* Közönséges-Társaságnak kereskedése. Hogyha ezt,

's a' Neutralitásnak maga épségében való meg-tartását betsületére fogadja az említett Vezér: úgy a' Fels. Kormányfűék is nem fogja ellenzeni, annyi számú Anglus hadi hajóknak ki-kötő helyűnkbe való bé-állhatásokat, a' mennyi törvények által meghatározott, 's közöltetett is a' Konzul Úrral, kihez meg nem szűnik, tartozott tífztelettel viseltetni a' Státus-Titoknok. — *Genuában*, Mártz. 28-dikán 1794. “

Livornóból, Áprilisnek 2-dikán. — „Olly hír futamodott vala, hogy *Korszika* Szigetének fő Városánál *Bastianál* szerentsétlenek voltak az Anglusok, a' Republik. Frantziák ellen; de a' *S. Fiorenzoi* ki-kötő helyből érkezett Ang. hajók' Kapitányaik azt mondják, hogy még eddig nem is támadták - meg vóltaképpen *Bastiat* az Anglusok; hanem tsak a' készülöteket teszik ellene szakadatlanúl, mind vizen, mind szárazon. — Két közép - szerű hadi hajót (fregátot) raktak-meg bombi-hányó mozsarakkal; vártak úszó-batteriákat is, és egynehány szárazra való Regementeket. “

„Az említett Kapitányoktól értettük továbbá, hogy egy *Touloni* tsinálmányú, hanem annakutánna az Anglusok által felkészítettett Fregát, két terhes *Genuai* hajókat éppen akkor kapott - el, midőn már igen közel lettek vólna azok *Calvi* Városához, melly, *Bastia* után, második tanyájok *Korszikában*, a' Frantzia Republikánusoknak. “

Romából, Mártziusnak 29-dikén. —
 „Az ide-való Várba, melly Sz. *Angyal-Várának* (*il Castello di S. Angelo*) neveztetik, vissza-takarították a' napokban legnagyobb része azon ágyúknak, és hadi-készületeknek, mellyek partjainkra szállítottak vala a' múltt hónapokban.“

Az *Angliai* Ország-Gyűlésnek 25-dik Mártziusi Ülésében, következő értelmű Királyi-Irás olvastatott fel: „Illendőnek ítélte a' Király, tudósítani eránta az Ország-Gyűlést, hogy az ezen Országba bé-rontani akaró ellenség' szándékjának, annál hathatósabban lehető meg-gátolására szükségesnek találta légyen ő Felsége, a' földi (vagy a' szárazon való) fegyveres erőnek nagyobbítását, hogy így Országunknak akármelly részében kívántassék is az: sehol fogyatkozás ne légyen belőlle. Annyira bizik ő Felsége, Parlamentomjának kész hívségéhez; 's Népének buzgóságához, és szives hajlandóságához, hogy igyekezetének, általok lejendő szerezésittetését, 's elő-mozdítottatását reményli mind azon eszközöknek el követésében, a' mellyeket kíván a' köz-bátorság.“ Ezen Irásnak megköszönésére, 's az abban ki-nyilatkoztatott Királyi törekedés' elő segéllésének szives ajánlására, *Grenville*, és *Dundas* Ministerek' fel-tételeik szerént, legnagyobb része az Ország-Gyűlésnek mindjárt reá állott. A' köszönő és ajánló Irásba nem tsak bé

iktatódtak szokás szerént a' Királyi-Irásnak minden ki fejezése: hanem még ez a' tzikely is hozzájuk adatott végről: „a' mostani hadnak folytatására, melly szintolly igazságos; mint szükséges.“

Lembergől, Áprilisnek 2-dikán. —
„*Gallitziában* valamennyi Katonaságunk volt: mind a' Lengyel szélek felé parantsolatott egész hadi készülettel.“

„*Podgorzei* Kommendánsunkhoz útasított biztató írása *Kosciusko* Lengyel Vezérnek, következőképpen volt feltevé: „*Kosciusko Thaddeus*, a' Lengyel Nemzet' védelmére elől-szóllított Vezére a' fel-fegyverkezett felső Hatalmasságnak! — Hozzá fogván Hazám' védelméhez, a' Lengyel Nemzetnek ki - nyilatkoztatott akarata szerént, bizonyossá teszem a' F. Római Császár' határ-széli Kommendánsát, *Werber János* Kapitány Urat, hogy én, ezen folyó esztendő' Mártziussának 23-dik napján következő értelmű parantsolatokat küldöttem minden alattam lévő Katonaságokhoz, 's minden Harmintzadosokhoz: A' Ts. Kir. határokhoz minden betsülettel, óltalommal, és kémeléssel kell viseltetni. A' minémű egész bátorságok volt eddig a' Lengyel Tartományokban a' Ts. Kir. Alattvalóknak: hasonlót reményhetnek ennekutánna is, mind személlyeikre, mind vagyonjaikra, és szállítványaikra nézve. Bizonyossá tétetik továbbá a'

Kapitány Úr, hogy azon esetre, ha az én Al-Vezérjeim közzül némellyek, vagy más Lengyel Lakosok valamelly illetlenségeket, és rendeletlenségeket találnának el-követni a' F. Tsászár' hátárjaira vagy Alattvalóira nézve: leg-ottan igazság fog szolgáltattani, 's a' kár meg-térítettik. Igérem általlyában, hogy barátságos Nemzetekhez illendő nagy szorgalmatossággal igyekezem a' költsönös szép egyyességet maga épségében fenn-tartani. Kérem végtére a' Kapitány, és Határ-Kommendáns Urat, hogy ezen jelentésemet tegye mindenütt közönségessé a' fzeleken, 's közöllye azt a' Kerületbéli Fő Magisztrátussal is. — Adatott *Krakkóban*, Mártziusnak 24-dikén. “

„Éppen most veszek egy Levelet *Varsóból*, mellyben azt írják, hogy a' Királyt 4000 Oroszok strásályák; hogy felette nagy zúdulásban vagon minden; és hogy 30 ezerre nevededett volna már *Varsóban* az Oroszok' száma. — *Madalinsky* Generális, a' maga 14 ezer Emberével *Krakkó* felé masiroz. “

Némelly újjabb tudósításokból azt olvassuk, hogy *Madalinskyt* meg-szalasztották az Oroszok; hanem segítségére érkezvén *Kosciusko*, vissza-verte az Ellen-séget, 's tizenegy ágyúkat vett-el tőle. — Húsz ezer arany tétetett-fel annak jutalmúl, a' ki *Varsóba* vijendi a' *Kosciusko*' fejét.

A' *Prussziai* Király, nem tsak *Thorn* Városát erősebbíteti; hanem *Poloczka*, *Wyfzogrod*, és *Plewew* nevü helyeket is Erösségekké készített nagy siettséggel, a' maga újjonnan foglalt lengyel birtokiban, mellyek *Déli-Prussziának* neveztetnek.

Gallitziának, *Lengyel Ország felöl való széléről*, *Podgorzeből*, Apr. 5-dikén. — „*Kosciusko* ki-vitte ezen hónapnak első napján *Krakkóból*, a' kormányozása alatt lévő fegyveres népet, hogy táborba állítsa azt, vagy pedig a' mint mások mondják, azért, hogy eleibe menjen azzal egy tsapat *Orosz*ságnak, melly üzőbe vette vala *Madalinski* Generálist, a' ki nem vólt már ekkor messzebb *Krakkóhoz* tíz mértföldnél. Meg hirdettetett *Krakkóban*, hogy a' ki mit el akar onnan szállítani: bátorságosan el-szállithatja. Fórr is már az ólta hozzánk, egész napon által a' sok Afzony és gyermek, mindenféle ingó bingó jószágokkal. *Kosciusko*, mind untalan több több embert kap maga mellé azon biztatásánál fogva, hogy ő jól áll egy Hatalmassággal; de nintsen elegendő rendes fegyvere: minekokáért hosszú egyenes nyelkre kassa-vasakat alkalmaztattat, 's azokkal fegyverkezteti fel Népének egy részét.“

Elegyes Tudósítások.

A' múltt Pénteken el-hagyta *Bétset* *Edem* Úr, a' ki *Nagy-Britanniai* Követséget viselt vala a' Ts. Kir. Udvarnál, 's a'

mint értjük, *London* felé vette útját; onnan pedig *Madrid*ba megy *N. Britanniai* Követnek.

A' napokban el-mennek *Béts*ből, de csak egy időre, az *Orosz*, és *Saxóniai* Követek is, *Rasumovszky*, és *Schönfeld* Grófok. — Hová? nem bizonyos. Némelyek mondják *Brüsszel*be; mások *Frankfurt*ba.

Ausztiai-Hennegaunak *Ath* nevezetű Városában, a' múltt hónap' végén tartott tanátskozás után, tüstént indult *London*ba *Elgin* Úr, a' ki *N. Britanniai* Ministertséget folytat *Brüsszel*ben az *Ausztiai-Belgyiomi* Fő Kormányzók mellett. — Egy *Brüsszeli* Levélből olvassuk, hogy nagy hírtelenséggel *London*ba küldetett onnan *Ausztiai-Belgyiomi* Fő Kintstárnokja *Desaudrouin* Úr is, a' ki több ízben adta már próbáit Ministeri nagy talentomainak, melyekre nézve betsültetik is közönségesen.

Koppenhágából, Mártzius' 18-dikán. „Már nagyra nevedett vala az a' summa, melyet önként ajánlottanak *Dániának* minden rendű Lakosai, az elégett Királyi Palotának hamvaiból való fel-építtetésére; midőn a' Király, és a' Korona-Örökösök jelentették, hogy inkább a' kereskedésnek, és tengeri erőnek gyarapítására fordíttasson az említett egész summa (melly, többre megy már most, a' mint hallatik, 7 száz ezer tallérnál); mint sem valamelly pompás

épületnek fel-állítására. Meg-elégszik a' Királyi Familia mostanság, kisebb magános házakkal is, mellyek meg is vétettek már számára. — Az ide-való Kereskedők különösen kívánniak segíteni F. Udvarunkat, a' *Dánus* tengeri erőnek négy első nagyságú, 's öt vagy hat közép-szerű hajókkal való nagyobbításában: mivelhogy sok hafznok vagyon a' *neutralitásból* (az az: a' Frantzia hadba lett nem-elegyedéséből *Dániának*.)

Frantzia Ország.

A' le-nyakaztatott 18 fő Kordeliérekről vagy *Hebertistákról* találtunk még a' későbbi tudósításokban némelly fel-jegyezni valókat, mellyeket ímé közlünk: — *Hebert*, a' Revoluzió előtt, az úgy-nevezett *Varietások* (*Különkülönbféleségek*) Teátrománál volt izolgalatban, melly abból állott, hogy az Uraságok' néző-rekesztékjeikre (lozséjaikra) ügyelt. Sok nyakat juttatott ez, a' gilljotin' mettző vasa alá, minekelőtte a' magáé oda került volna. Nagyon gyáván viselte magát, a' Revol. Törvénszék előtt. — *Ronsin* volt az, kinek kegyetlen képzelődése találta-fel: miképpen lehessen több ki-szententziáztattakat, a' gilljotinostatásnál kevesebb munkával meg-fosztani életektől. Azt javasolta t. i., hogy tsoportba kell állíttatni a' halálra-valókat, 's kártátsokat kell reájok lövetni. Ezen találmányát vátig is gyakorlotta ő.

Revol. Vezér'korában, a' *Lyon*i szerentsé-
 leneken; 's midőn már a' gilljotinál lett
 volna: magasztalva említette a' körülötte
 állott Nézőknek, *Lyon*nál tett hazafiúi
 szolgálatjait. — *Momoro* találta - fel a'
 veres sipkás zászlótskákat, mellyek tzi-
 me-
 rezik, ez idő szerént, a' *Párisi* házakat.
 Három háza vólt néki már a' Revoluzió
 előtt is *Párisban*, 's most is jól keresett:
 mert a' papiros-pénzeket is ő nyomtattatta,
 és ugyan erre nézve, nagy biztatások alatt
 hívott *Bétsből* még 3 hónappal is ez előtt
 egy igen jó Fa - metzőt, kit hajdan jól
 esmért *Párisban*, igérvén néki, hogy ha
 meg-határozott szándékát értheti a' *Párisba*
 lejendő menetel eránt: passzust fog néki
 küldeni levélben; de a' Fa - metző nem
 ítélte tanátsosnak el-fogadni *Momoro*' aján-
 lását: ámbár nagyon jó lábon láttatott is
 még akkor állani, a' már most két darab-
 ban fekvő *Momoro*. Az el-fogatás előtt
 kevéssel, egy vendégséget tartottak a'
 Kordeliérek, mellyben *Momoro* így szóllott
Robespiérről: „Nem jó vólt, úgymond,
 olly idején meg-támadni *Robespiért*; hól-
 nap kellett volna ötöt földhöz tsapni:
 mert még ma hatalmas Ember. — *Ducro-*
quet, Dámákat frizírozott a' régi időben,
 mikor még módi vólt a' frizérozkodás. 3
 száz font gyertyát találtak a' szállásán. —
Bourgeois, Asztalos Mesterember vólt;
Aucard pedig Kesztyü - tsináló. — *Kock*,

Barátja volt, *Hebert* és *Vesfermann* előtt, *Dumuriénak* is. Sokszor gyültek ehez öszve *Ronsin*, *Hebert*, *Vincent*, és *Laimur*, *Páris*hoz közel fekvő *Passy* nevü faluba. — *Desfieux*, Kontzipistája volt néha napján, a' *Jakobinusokról* neveztetett *Párisi Újság*nak. — Ama' híres *Clootz Anacharsist*, sokat hívta - vissza *Frantzia* - Országból *Vesztfáliába* Nemes Familiája; de nem mehetett vele semmire: mivelhogy mindég a' volt *Anacharsisnak* a' fejében (valósággal-é, vagy tsak tettetésképpen: azt még most nem lehet tudni), hogy az egész emberi Nemből egy nagy Köz. Társaságot formáltasson a' *Frantzia Nemzet* által; melly képzelődéséhez annyira ragaszkodott ő, hogy ámbár eléggé esmerhette már másokon való tapasztalásából, a' *Revolut. Törvény*széknek routó mindenhatóságát: még is attól az *Emberi Nemzetre* appellált; de meg nem tarthatta őtet a' gilljotíntól még az ő *kozmpolitai* hite is. — *Vincent*ről azt mondta *le Gendre* *Nemzet-Gyülési Tag*, a' *Revolut. Törvény*szék előtt, hogy ő 8 egész hónapokig tartotta azt maga házánál. Történt annakutánna egykor, hogy hivatalos lévén ebédre *Pache* Polgármesterhez, ugyan-ott öszve - találkozott *Vincent*tel is, a' ki meg-ölelvén őtet, így szóllott: „Az el-múlttra, nem pedig a' jelenvalóra nézvé öllelek-meg tégedet.“ „S miért? kérdé *le Gendre*. Azért, felele *Vincent*, mert té nem a' régi *le Gendre* vagy többé; hanem

mérséklett (moderatus)“ — „Ha egy bolond, és egy okos Ember laknak egy házban, monda *le Gendre*: szükségesképpen kell lenni egy *mérséklettnak*.“ Erre, azt válaszolta *Vincent*: hogy nem a' mostani környülállásokhoz való a' *le Gendre*' gondolkozása' módja; hogy szakadások vagynak a' Nemzet-Gyűlésben 's a' t. — A' már fellyebb is említett *Ronsin* ellen, azt vallotta *Dufourni* nevű Tanú, hogy az, *Robespiért*, *Bourdont*, és még más N. Gyűlési Tagokat is igyekezett gilljotín' áldozatjaivá tenni. — Némelly Tanúk azt mondták, hogy az Öszve-esküdttek, *Pache* Polgármestert akarták ki-kiáltani Frantzia-Ország' Fejének, Fő-Biró nevezet alatt.

Halálra lett ítéltetések után, visszavitettek a' *Hebertisták* a' *Conciergerie* fogházba, a' hol ételt 's bort kívántak magoknak. Némellyeknek közzülök, erőssébb appetitussok vólt az ebédhez, mint hasonló alkalmatosságokkal szokott lenni rendszerént. — Délutánni 4 órakor vitettek 3 fzekéren a' vesztő-helyre, hová el-érkezvén szállottak még együtt néhány minútáig, 's meg-ölelgették egymást. — *Kok* gilljotínoztatott leg-elsőben; *Momoro*, *Ronsin*, *Vincent*, és *Hebert* pedig leg-utólvára. — Olly temérdek sokaság tódúlt-öszve *Hebert*' le-nyakasztatásának szemlélésére, hogy a' tolongás miatt sok szerentsétlenségek is

történtek: minekokáért meg-parantsolta a' Magistrátus, hogy az efféle alkalmatosságokkal soha többé néző-állásokat ne legyen szabad készíteni; és hogy senki abban a' szempillanásban, mellyben meg-esik a' gilljotkozás, ne mérészelleje fel-emelni a' botját vagy süvegjét.

Magyar Ország.

Aradról, Ápril. 2-dikán. — „Ezen földről olly újságot közölhetek, hogy már öt hetektől fogva semmi esőnk nem vólt, és mivel a' tel is többnyire száraz időkkel múlt-el: a' földek annyira meg-repedeztek a' szárazságtól, hogy nyáron, a' nagy hévségektől se repedezhetnek-meg inkább; minekokáért az őszi vetésekhez kevés reménységünk vagyon. — Arra semminek nintsen, a' pénz' szüke miatt. El-adó mindenféle vagyon, de vevő ritkán találkozik.“

Pestről, Áprilisnek 9-dikén.

Theologiae Doktor *I. Gabelhoffer Julius János* Úr, a' ki előbb Theologia Pastoralist tanított, annakutánna pedig Könyvtárnokságot viselt a' *Pesti* Universitátsnál, meg-halálozott a' múltt Mártzius hónap' elein.

Erdély Ország.

A' Reformátusok' Egyházi Gyűlésének eddig vóltt Notáriussa, Fő-Tiszteletű *Keresztes Mátyás* Úr, Superintendenssé

választatott, melly választást helybē hagyta, 's meg - erősítette Felséges Urunk is.

A' Fő Kormányzék' érdemes Tagjai ismét eggyel kevesedtek, M. *Soterius* Referendárius Úrnak halála által.

B é t s.

Hetven főből álló ki-költözött Frantzia úri Személyek, kik közzül *Polignac*, és *Guise* Hertzegeket említjük név szerént, le fognak innen indulni a' napokban *Mofon* Vármegyének *Köptsény* (*Kitsee*) nevezetű helységébe, *Posonhoz* egy óránnyira, 's az ott lévő fényes Kastélyban fogják tölteni a' nyarat, Hertzeg *Eszterházy*' engedelméből.

Hertzeg *Eszterházy Miklós*nak Sopron-Vármegyei Fő-Ispányságába való bé-iktatása, Júniusnak 24-dik napjára határozott. — A' Bé-iktatóúl rendelt Fő Meltóság, úgymint Kárdinális és Primás *Batytyáni* Hertzeg, *Posony* felől fogja útját intézni *Kis-Marton* felé. *Sirtznél* (*Gschiesz*) lészzen el-fogadtatása, 's ott mindjart kezdődik a' pompás bé-menetel *Kismartonba*, melly egy óránnyira esik *Sirtzhez*.

